

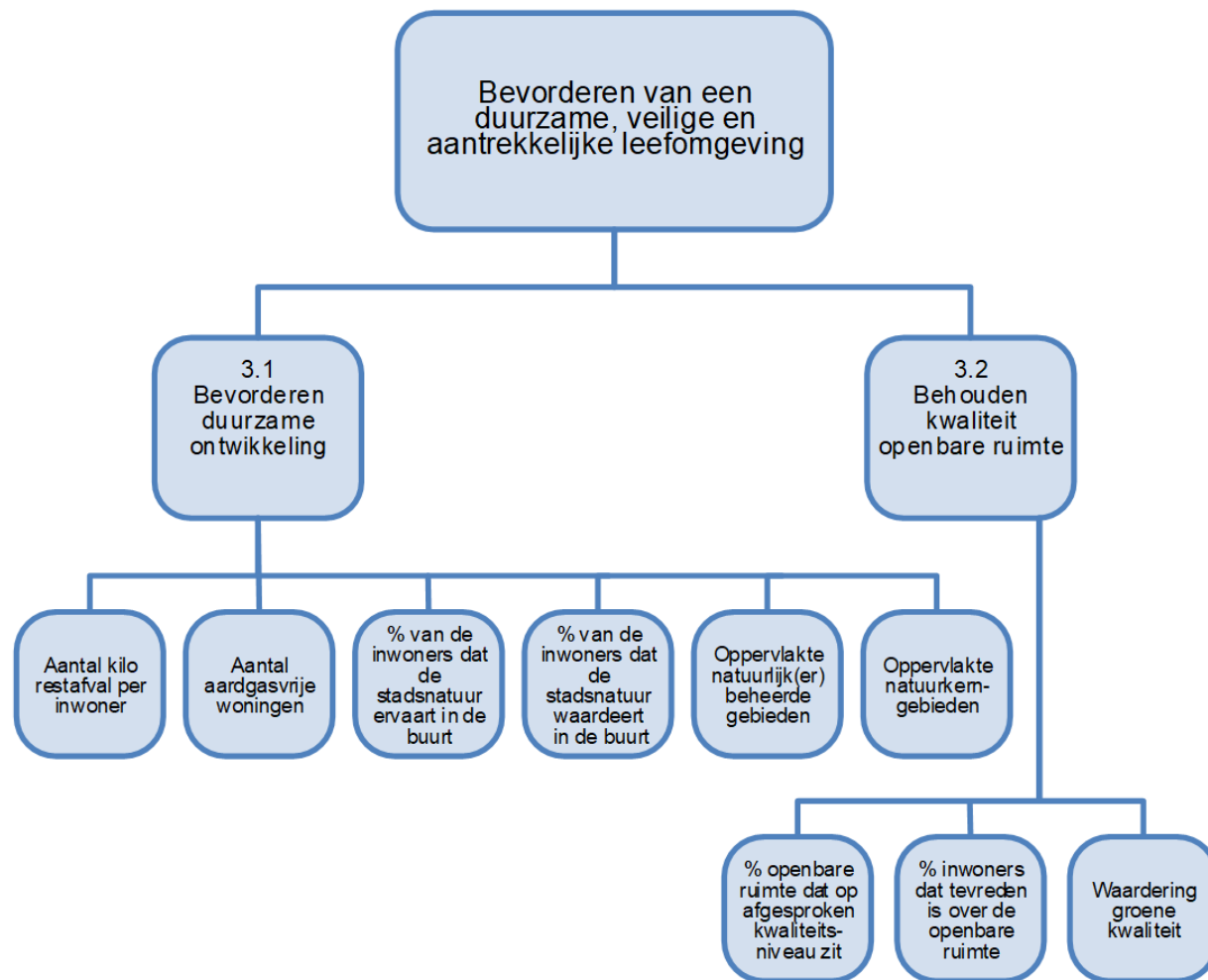

gemeente
Zoetermeer

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Beleidswijzigingen

Borgen aansluiting openbare ruimte bij nieuwe projecten en ontwikkelingen

Om te zorgen dat de openbare ruimte goed aansluit bij nieuwe ontwikkelingen is versterking van de capaciteit noodzakelijk. Het gaat hierbij om het verankeren van maatschappelijke opgaven in het beheer en onderhoud zoals klimaatadaptatie, focus op biodiversiteit, laadpalen en deelmobiliteit. Daarnaast is aansluiting aan de voorkant bij (gebieds)programma's en projecten ter vernieuwing en uitbreiding van de stad nodig.

De gemeente Zoetermeer staat de komende jaren voor grote opgaven. De stad heeft een leeftijd bereikt waarop veel onderdelen aan vervanging toe zijn. Daarnaast zijn er grote opgaven voor de komende gebiedsprogramma's ter vernieuwing en uitbreiding van de stad. Daarom is het nodig het beheer te professionaliseren en aan te sluiten op de projecten en programma's die voortkomen uit de omgevingsvisie Zoetermeer 2040. Hiervoor is extra inzet op beleidsmatig niveau noodzakelijk. Toename van werkzaamheden door binnenstedelijke ontwikkelingen vraagt ook meer inzet op de specifieke onderdelen parkeren, laadpalen elektrische auto's, klimaatadaptatie, focus op biodiversiteit en deelmobiliteit.

Klimaat- en energiebeleid

Het rijk heeft in het coalitieakkoord voor de uitvoering van klimaatbeleid voor de periode 2022-2030 middelen beschikbaar gesteld. Toekenning van het rijksgeld loopt via de regeling 'capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid'. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft een onderzoek uitgevoerd om te bepalen welke middelen de gemeente nodig heeft in het kader van het klimaatakkoord. De bezetting in Zoetermeer is per maart 2023 op dit beleidsveld 6 fte. Dit moet op de korte termijn worden uitgebreid. Het voorstel is om de gelden voor klimaat en de energietransitie te reserveren. In het derde kwartaal 2023 volgt een raadsvoorstel met een bijbehorend bestedingsprogramma.

Verbetering schoolpleinen

Gelet op het veranderende klimaat met meer warmere dagen is vergroening van versteend oppervlak een belangrijke opgave. De vergroening zorgt voor meer schaduw en koelte en het draagt bij aan minder hitte in de directe omgeving. Ook regenwater wordt beter opgenomen. Een groen schoolplein draagt bij aan de fysieke ontwikkeling en daardoor aan de gezondheid van kinderen. Het aanpakken van schoolpleinen sluit aan bij het coalitieakkoord, onderdeel vergroening van de openbare ruimte. Het voorstel is om vier schoolpleinen onder handen te nemen met meer vergroening en verbetering aan bestaande verharding.

Buitengym locaties

In motie 2206-69 vraagt de raad het college om in de programmabegroting budget op te nemen voor meer buitengymplekken. Met name in buurten die achteruitgaan, waaronder hoogbouwbuurten en in het Westerpark. De komende jaren worden, in samenspraak met de buurt, 6 kleinere buitengymlocaties óf 1 grotere en 2 tot 3 kleinere buitengymlocaties in verschillende wijken gerealiseerd.

Kabels en leidingen leges instellen

Een netwerkbeheerder, leiding- of kabelexploitant moet voor de aanleg, instandhouding of opruiming van kabels en leidingen in openbare gronden een vergunning bij de gemeente aanvragen. Voor de afhandeling kunnen leges geheven worden. Hiervoor wordt in het derde kwartaal 2023 een besluit genomen.

Financiën

	Bedragen x €1.000
--	-------------------

	TB1	MJB 2024 - 2027				Doorkijk MJB	
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1 Financiële ontwikkelingen bestand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)							
Parkeerinkomsten Markt 10	150	150					
Betaald Parkeren, structureel lagere opbrengsten maaiveld parkeren	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800
Winkelcentra	-30						
Portalen t.b.v. verkeersregelinstallaties en bewegwijzering (vanaf 2024 als risico/pm benoemd)	-200						
Aanschaf hybride inzamelvoertuigen - dekking Afvalstoffenheffing		-31 31	-31 31	-31 31	-31 31	-31 31	-31 31
Perscontainer zelfbrengdepot - dekking Afvalstoffenheffing			-10 10	-10 10	-10 10	-10 10	-10 10
Dagelijks onderhoud bomen	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Beheersysteem openbare ruimte		-100					
Uitbreiding juridische functies	-124	-124	-124	-124	-124	-124	-124
Saldo	-1.104	-974	-1.024	-1.024	-1.024	-1.024	-1.024
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen: niet van toepassing							
Saldo							
3 Beleidswijzigingen							

Borgen aansluiting openbare ruimte bij nieuwe projecten en ontwikkelingen	-83	-83	-83				
SPUK Klimaat- en energiebeleid - dekking specifieke uitkering	-2.000 2.000	-2.000 2.000	-2.000 2.000	pm	pm	pm	pm
Verbetering schoolpleinen		-150	-150				
Buitengym locaties	-120	-124	-128				
Kabels en leidingen leges instellen, personele inzet - dekking kabels en leidingen leges instellen		-375 375	-375 375	-375 375	-375 375	-375 375	-375 375
Saldo	-203	-357	-361	0	0	0	0
TOTAAL SALDO PROGRAMMA	-1.307	-1.331	-1.385	-1.024	-1.024	-1.024	-1.024

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Parkeeropbrengsten Markt 10

In oktober 2021 is de gemeenteraad geïnformeerd dat de aanbesteding van het project 'Markt 10 en omgeving' niet heeft geleid tot vergunbare aanbiedingen. Na een evaluatie wordt het project nu opnieuw gestart. Door de geleerde lessen wordt opnieuw bekeken hoe de ambities voor de locatie Markt 10 behaald kunnen worden. Hiervoor is op 6 december 2022 een voorbereidingsbudget afgegeven. De verwachting is dat er voor 2023 en 2024 nog maaiveld parkeeropbrengsten zijn. Dit is voor beide jaren een incidenteel voordeel van € 150.000.

Betaald Parkeren, structureel lagere parkeeropbrengsten maaiveld parkeren

In het centrum geldt betaald parkeren op het maaiveld. De parkeerinkomsten zijn geraamd op ruim € 2,8 mln. De afgelopen jaren zijn de inkomsten lager uitgevallen door o.a. de coronacrisis, het meer thuiswerken en de verhoging van de parkeertarieven. Inmiddels is de coronacrisis voorbij, maar de inkomsten uit parkeren blijven onder het niveau van voor corona. De belangrijkste redenen zijn:

- door diverse bouwplanlocaties in de komende jaren neemt het aantal betaalde parkeerplaatsen af;
- veel bewoners (vergunninghouders) zijn na de coronacrisis thuis blijven werken en houden parkeerplaatsen een groot deel van de dag bezet;
- er wordt minder op straat geparkeerd sinds de tarieven in 2020 met ca. 40% zijn verhoogd. Hierbij is er concurrentie van garages waar het parkeren de eerste twee uur gratis is;
- het online bestellen is toegenomen waardoor er minder bezoekers naar het centrum komen;

- de bezoekersregeling met de mogelijkheid om 70 uur gratis te parkeren per adres;
- concurrentie van een groot winkelcentrum in Leidschendam met gratis parkeren.

De opbrengstenderving is geraamd op € 0,8 mln.

Communicatie: procedures en naleven afspraken

De werkzaamheden in de openbare ruimte zoals beheer, groot onderhoud en/of vervanging raken direct of indirect bewoners en ondernemers. Het is belangrijk om bewoners en ondernemers goed en tijdig te informeren en/of te betrekken bij deze werkzaamheden. Om de communicatie te verbeteren is extra inzet nodig voor het opstellen van en uitvoering geven aan een communicatie- en actieplan. Dit leidt tot beter en tijdig geïnformeerde bewoners en ondernemers. Kosten € 86.000.

Winkelcentra

Het coalitieakkoord vermeldt het verbeteren van de winkelcentra om de aantrekkelijkheid te behouden en veroudering tegen te gaan. In 2023 start een onderzoek naar de verbetering van twee winkelcentra (Seghwaert en De Leyens). Daarbij wordt de samenwerking tussen de betrokken bedrijven meegenomen. Dit laatste is nodig om het draagvlak en daarmee het succes van de maatregelen te vergroten. De kosten daarvoor zijn € 30.000.

Portalen t.b.v. verkeersregelinstallaties en bewegwijzering

Door harde wind is schade aan één portaal aan de Europaweg ontstaan. Naar aanleiding van de visuele inspecties in maart 2023 worden er nog twee extra portalen vervangen. In totaal worden er in 2023 vijf portalen vroegtijdig vervangen waarvan drie niet binnen bestaand budget passen. De verwachte extra kosten zijn circa € 200.000.

Aanschaf hybride inzamelvoertuigen

Voor de afvalinzameling heeft de gemeente inzamelvoertuigen in bezit. Deze voertuigen worden planmatig onderhouden en vervangen. Hiervoor is budget opgenomen in de begroting en de kosten worden gedekt vanuit de afvalstoffenheffing. Inmiddels zijn vier inzamelvoertuigen (dit zijn andere voertuigen dan die in de Perspectiefnota 2023) volledig afgeschreven en aan vervanging toe. De kosten van het extra onderhoud wegen niet meer op tegen de kosten voor nieuwe aanschaf en het risico op uitval is hoog.

Gelet op de inmiddels lange levensduur van de bestaande inzamelvoertuigen en het uitgangspunt van een zoveel mogelijk duurzaam wagenpark worden vier hybride inzamelvoertuigen aangeschaft. Deze hybride inzamelvoertuigen rijden op HVO 100 (wordt gemaakt uit duurzame en hernieuwbare grondstoffen) en het beladen en persen van het afval gaat elektrisch. Met de aanschaf van deze voertuigen wordt minder CO2 uitgestoten en wordt geluidsoverlast bij het legen van containers beperkt.

De kosten van de voertuigen zijn hoger in aanschaf dan begroot. Er is een extra investeringsbudget nodig van € 254.000. De investeringen leiden tot een toename van kosten voor rente en afschrijving van € 32.000. Deze kosten worden toegerekend aan de kosten van afvalinzameling en daarmee in het tarief van de afvalstoffenheffing betrokken.

Perscontainer zelfbrengdepot

De perscontainer voor grof huishoudelijk afval op het zelfbrengdepot is afgeschreven en aan vervanging toe. De perscontainer wordt gebruikt voor het

comprimeren van grof huishoudelijk afval. Voor het vervangen van de pers is geen krediet beschikbaar. De verwachte investeringskosten bedragen circa € 85.000. De investeringen leiden tot een toename van kosten voor rente en afschrijving van € 10.000. Deze kosten worden toegerekend aan de kosten van afvalinzameling en daarmee in het tarief van de afvalstoffenheffing betrokken.

Dagelijks onderhoud bomen

De gemeente heeft ruim 45.000 bomen in beheer. Er komen steeds meer en oudere bomen. Om het bomenbestand in goede conditie en gezondheid te houden zijn extra maatregelen nodig. De extra structurele lasten hiervan zijn € 100.000.

Beheersysteem openbare ruimte

In het beheersysteem staan de gegevens van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Dit beheersysteem is door capaciteitsgebrek nog niet volledig ingericht. Ook moeten de gegevensstromen en uitwisseling met contractpartners voor onderhoud en beheer van de openbare ruimte verder worden geautomatiseerd.

De huidige capaciteit is gericht op het beheren van de applicatie en het anticiperen op actuele ontwikkelingen in standaardisatie en wetgeving. De capaciteit is onvoldoende om naast het beheer ook de volledige inrichting te doen. De beheerkosten blijven passen binnen de begroting. Kosten om de inrichting af te ronden zijn ca. € 100.000 (2024).

Uitbreiding juridische functies

Het aantal klachten- en bezwarenprocedures is de afgelopen jaren toegenomen. Zo steeg het aantal klachten in 3 jaar met 45%. Ook het aantal bezwaarprocedures is toegenomen. Deze stijging wordt veroorzaakt door de vele meldingen, klachten en bezwaren over:

- het lage kwaliteitsniveau voor onderhoud;
- achterstanden in het onderhoud;
- verkeersbesluiten, o.a. voor de plaatsing van laadpalen voor elektrische auto's.

Daarnaast vraagt opdrachtverstrekking, aanbesteding en uitleg van contracten extra juridische capaciteit. De structurele kosten zijn € 160.000, 1,33 fte.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Niet van toepassing.

Beleidswijzigingen

Borgen aansluiting openbare ruimte bij nieuwe projecten en ontwikkelingen

De structurele kosten voor de versterking van de personele capaciteit zijn € 83.000. Gezien de financiële situatie wordt slechts voor drie jaar budget gevraagd, terwijl het voorstel inhoudelijk wel structureel wenselijk is (zie ook bijlage 4).

SPUK Klimaat- en energiebeleid

Voor Zoetermeer bedragen de klimaatgelden voor 2023 tot en met 2025 minimaal € 2 mln. per jaar. Voor de jaren 2026 tot en met 2030 heeft de toekenning aan de gemeenten nog niet plaatsgevonden. Deze posten zijn op 'pm' gezet. Het rijk werkt aan een ministeriële regeling, waarmee de middelen over deze jaren worden uitgekeerd in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK): de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Voor 2022 is € 0,7 mln. toegekend. Omdat dit budget wegens capaciteitsgebrek nog niet is besteed, is hiervoor een voorstel tot resultaatbestemming gemaakt. De besteding hiervan wordt betrokken in het nog voor te leggen raadsvoorstel.

Verbetering schoolpleinen

De kosten voor het compleet aanpakken van vier schoolpleinen zijn: 2024 € 150.000 en 2025 € 150.000.

Buitengym locaties

De kosten zijn € 372.000. Gezien de financiële situatie wordt slechts voor drie jaar budget gevraagd. Dat betekent dat vanaf 2026 geen budget van € 12.000 voor dagelijkse onderhoudskosten is opgenomen (zie ook bijlage 4).

Kabels en leidingen leges instellen

De verwachte inkomsten en uitgaven (voor personele kosten voor vergunningverlening, beheer en toezicht) bedragen, op basis van een gemiddelde van de aanvragen over de afgelopen 4 jaar, € 375.000 per jaar.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Afwijking geïnvesteerde activa/voorzieningen	
Onderwerp	Toelichting onderwerp
Aanschaf hybride inzamelvoertuigen	<p>Voor de afvalinzameling heeft de gemeente inzamelvoertuigen in bezit. Deze voertuigen worden planmatig onderhouden en vervangen. Hiervoor is budget opgenomen in de begroting en de kosten worden gedekt vanuit de afvalstoffenheffing. Inmiddels zijn vier inzamelvoertuigen (dit zijn andere voertuigen dan die in de perspectiefnota 2023) volledig afgeschreven en aan vervanging toe. De kosten van het extra onderhoud wegen niet meer op tegen de kosten voor nieuwe aanschaf en het risico op uitval is hoog.</p> <p>Gelet op de inmiddels lange levensduur van de bestaande inzamelvoertuigen en het uitgangspunt van een zoveel mogelijk duurzaam wagenpark worden vier hybride inzamelvoertuigen aangeschaft. Deze hybride inzamelvoertuigen rijden op HVO 100 (wordt gemaakt uit duurzame en hernieuwbare grondstoffen) en het beladen en persen van het afval gaat elektrisch. Met de aanschaf van deze voertuigen wordt minder CO2 uitgestoten en wordt geluidoverlast bij het legen van containers beperkt.</p>

	De kosten van de voertuigen zijn hoger in aanschaf dan begroot. Er is een extra investeringsbudget nodig van € 254.000. De investeringen leiden tot een toename van kosten voor rente en afschrijving van € 32.000. Deze kosten worden toegerekend aan de kosten van afvalinzameling en daarmee in het tarief van de afvalstoffenheffing betrokken.
Perscontainer zelfbrengdepot	De perscontainer voor grof huishoudelijk afval op het zelfbrengdepot is afgeschreven en aan vervanging toe. De perscontainer wordt gebruikt voor het comprimeren van grof huishoudelijk afval. Voor het vervangen van de pers is geen krediet beschikbaar. De verwacht investeringskosten bedragen circa € 85.000. De investeringen leiden tot een toename van kosten voor rente en afschrijving van € 10.000. Deze kosten worden toegerekend aan de kosten van afvalinzameling en daarmee in het tarief van de afvalstoffenheffing betrokken.

Risico's

Portalen

Een portaal is een verkeerskundige draagconstructie over één of meerdere rijbanen, met daaraan of verkeerregelinstanties of bewegwijzering. Op basis van keuring zijn op dit moment drie portalen op veiligheidsgronden afgekeurd. Deze dienen binnen zes maanden te worden vervangen. De vervanging van deze drie portalen wordt door een verschuiving in de vervangingsprogrammering binnen het bestaand budget geregeld. In Zoetermeer staan circa 70 portalen, deze worden op korte termijn visueel geïnspecteerd op veiligheid. Grondige inspectie wordt door een externe partij uitgevoerd, binnen enkele maanden. De mogelijkheid bestaat dat op basis van de inspecties aanvullend nog een aantal portalen voortijdig worden vervangen.

Prijsstijgingen/Indexering lopende uitvoeringscontracten

Naast de compensatie voor lopende - en te verlengen contracten is het risico aanwezig dat nieuwe aanbestedingen ook een kostenstijging laten zien, die gelijke trend houdt met de indexeringen voor de sector. Nieuwe aanbestedingen maken in het vervolg ook gebruik van de specifieke prijsindexatie grondslag die voor de branche van toepassing is. De financiële gevolgen worden op basis van de aanbestedingen verwerkt en gemeld.

Randstadrail

Het randstadrail netwerk is in beheer en onderhoud bij en voor rekening van de vervoermaatschappij. Het dagelijks beheer van de randstadrailhalten is in beheer en voor rekening van de gemeente. Voor het groot onderhoud van de randstadrailhalten is het op dit moment niet duidelijk waar deze verantwoordelijkheid is belegd. In de beheerplannen van de gemeente is deze activiteit nu niet opgenomen. In overleg met de vervoermaatschappij en de MRDH wordt onderzocht welke afspraken hiervoor zijn gemaakt.